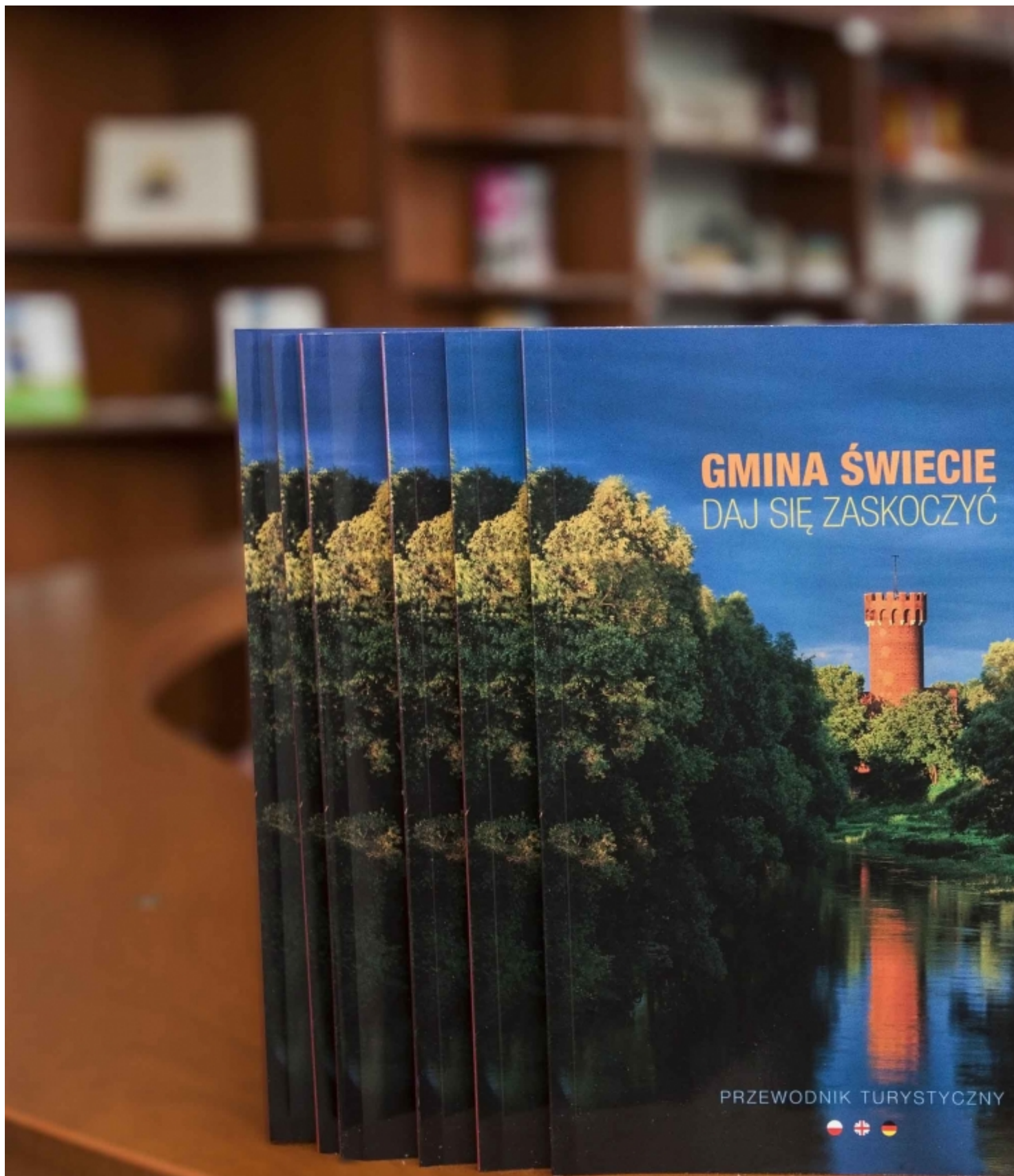

Published on *Urząd Miejski w Świeciu* (<https://archiwum.swiecie.eu>)

Strona główna > Świecie zaskakuje

Świecie zaskakuje

08 września 2015

[1]

Na początku września ukazał się pięknie wydany przewodnik turystyczny „Gmina Świecie. Daj się zaskoczyć”. Oprócz walorów edytorskich, dodatkowym atutem jest jego niska cena. Publikacja jest dostępna w Punkcie Informacji OKSiR w cenie 12 zł.

- Od dawna brakowało przewodnika, który w krótkiej i przystępnej formie przedstawiałyby nasze miasto i okolice. Kiedy objąłem urząd na początku tego roku, uznaliśmy z wydziałem gospodarki i rozwoju, że warto pomyśleć o takiej publikacji – mówi Krzysztof Kułakowski, zastępca burmistrza Świecia.

12 Miasto dwóch rzek

Świecie położone jest w województwie kujawsko-pomorskim na Pomorzcu Pomorskim, w okolicy rzeki Wiły do Włoty, w miejscu, gdzie wypływa rzeka zwaną dawniej spławem w kierunku Włoty.

Świecie jest gminą o powierzchni 175 km² w 2011 r. miasto liczyło 26,5 tys. mieszkańców, a cała gmina 33,3 tys. Za swoją dobrą rozwiniętą infrastrukturą oraz zapleczem rekreacyjno-sportowym, stanowi doskonałą bazę wypadową w Włoty Tucholskie, odległe o kilkadziesiąt kilometrów. W naszym mieście jest wiele ciekawych miejsc i zabytków, wartych odwiedzenia.

Świecie stanowi ważny węzeł komunikacyjny. Zbiegają się tu drogi krajowe nr 91 i 5, łączące południe Polski z aglomeracją łódzką oraz trasa (S5 obwodnica Świecia). W odległości 12 km od miasta przebiega autostrada A1. Można tu również bez problemu dojechać autokarem z dużych miast polskimi i środkami Polski oraz pociągami, dzięki stacji kolejowej w Temsku Pomorskim (7 km) i Łaskowcach Pomorskich (10 km).

- ▲ **Obwodnica Świecia.**
- ▲ **Pomorska okleja Wiły do Włoty położona pod niskiego stanu wody.**
- ▲ **Świecie betway.**
- ▲ **The Włota river estuary to the Włoty river at high water level.**
- ▲ **Die Mündung des Schwarzwassers in die Weichsel während des erhöhten Wasserstandes.**

The town of two rivers

Die Stadt von zwei Flüssen

Świecie is located in the Kuyavian-Pomeranian voivodeship in the Pomorsian lake region, at the estuary of the Włota and Wiła where a moraine elevation slopes towards the Włota.

Świecie is an urban and rural commune spreading over 175 square kilometers with population of 26,500 people in 2011 and 33,300 in the commune in total. With its well developed infrastructure and recreational facilities it proves a perfect starting point for a trip to the Tuchola Forests placed only 30 kilometers away. The town offers a variety of sights for tourists.

Świecie is an important communication interchange. Two national routes (91 and 5) connecting the south of Poland with the Włoty and the S5 route (Świecie betway) meet at this point. 12 kilometers away from Świecie you can find the A1 Highway. Świecie is easily accessible by coach from cities of northern and central Poland. Seveped Pomorski (7 km) and Łaskowice Pomorskie (10 km) have both railway stations.

Świecie liegt in der Woiwodschaft Kujawen-Pommern auf der Pomorschen Seemplatte, an der Mündung des Schwarzwassers in die Weichsel.

Świecie ist eine Stadt-Gemeinde mit der Oberfläche von 175 km². 2011 zählte die Stadt 26 500 Einwohner, und die ganze Gemeinde 33 300. Mit ihrer gut entwickelten Infrastruktur sowie Erholungs- Sportbasis bildet sie eine ausgezeichnete Abfahrtsbasis in die Tucheler Wälder, nur ca. 30 km entfernt. In der Stadt selbst gibt es viele interessante Plätze und Sehenswürdigkeiten.

Świecie bildet einen wichtigen Verkehrsknoten. Hier verbinden sich die Nationalstraßen Nr. 91 und 5, die Sügepölen mit dem Ballungsgebiet vom Oberrhein verbinden, sowie die Straße S5 (die Umgehungsstraße von Świecie), 12 km von der Stadt verläuft die Autobahn A1. Man kann hier auch mit dem Bus aus Großstädten des Nord- und Mitteleuropas sowie mit dem Zug (dank der Eisenbahn in Tempsko – 7 km, und Łaskowice Pomorskie 10 km) hinkommen.

16 Świecące miejsce

Aż do pierwszej połowy XVI w. bogactwo się na handlu wędlinami, ale warty podobał się także i do 1620-1629 i 1650-1660 sporadycznie uprawie żurawicy i uprawie miodu. W 1772 r. w wyniku traktatu rozbiorowego, znalazło się pod czujną ręką Prusaków.

Poróżnie nad samą Włotą, Świecie było częścią zarobku na rzecz polskiej powiatu. W 1857 r. po jednym z większych wylewów wody uszczelniono kanał wodny brzojny, podjęto decyzję o przeniesieniu miasta na lewy brzeg Wiły oraz ze względu na niedostatek wody, między innymi w roku 1885 r. Druga połowa XIX w. przyniosła powstanie rafinerii Świecia, uruchomiono cukrownię, tartak, elektrownię, rocznie, browar, młyn. Dopiero w końcu linia kolejowa.

W styczniu 1920 r. wrócił się okres powojennej prosperity. Świecie powróciło do Rzeczypospolitej. Miasto systematycznie się powiększało. W 1921 r. miało 7,4 tys. mieszkańców, a w przedostatniemu 8 tysięcy i dwadzieścia 9,3 tys.

- ▲ **Młyn parowy w Prochowcu z 1866 r.**
- ▲ **Prochowiec nawiązujący do „Jana” Świecie był tak silny, że go obok sławnych rokiem. Z tego powodu, w 1. połowie XIX w. miasto przeniesiono na lewy brzeg Wiły.**
- ▲ **Staw wód w Prochowcu z 1866.**
- ▲ **The town dwellers would travel by boats during a series of serious floods, thus Świecie was relocated to the left Włota bank in the 2nd half of 19th century.**
- ▲ **Die Dampfmaschine in Prochowcu aus 1866.**
- ▲ **Die Pulver, die das „Jana” Świecie hermauchen, waren so stark, dass man auf den Straßen mit Boden-fahren konnte. Aus diesem Grund wurde die Stadt in das 2. Hälfte des 19. Jh. an den linken Ufer des Schwarzwassers verlegt.**

A candlelit place

Leuchtende Plätze

Commerce on the Włota trading routes helped to develop Świecie economically and Polish-Swedish wars of 1629-1629 and 1650-1660 completely ruined the town. In 1772 with the amputation treaty it was overtaken by the Prussian governance.

Until at the Włota River Świecie had been devastated by floods. In 1857, after a major flood had destroyed nearly every building in town, it was relocated to the left side bank of the Włota River. The relocation was accomplished in 1885. The second half of 19th century meant another heyday: new sugar plant, sawmill, power plant, abattoir, brewery and grain mill were successfully operating at that time. A railway line reached Świecie, as well.

January 1920 brought the end of Prussian governance. Świecie returned to the Republic and was expanding continuously. In 1921 the population was 7,400 people and at the beginning of the 1930s there were 8,300 citizens.

Bis zur ersten Hälfte des 16. Jh. bereicherte sie sich am Wälderhandel, aber die schwedischen Kriege 1629-1629 und 1650-1660 verursachten einige Zerstörungen und den Zusammenbruch der Stadt. 1772 betraf sie die preussische Regierung.

Das an der Weichsel gelegene Świecie war oft von Fluten zerstört. 1857, nach einer größeren Überschwemmung, die fast alle Gebäude beschädigte, entschied man die Stadt ans linke Ufer des Schwarzwassers zu verlegen. Das dauerte bis Ende 1885. Die zweite Hälfte des 19. Jh. brachte wieder die Aufblüher von Świecie. Man baute eine Zuckerfabrik, ein Sägemühl, ein E-Mühl, eine Schmelzhütte, eine Brauerei und eine Mühle. Es wurde auch die Bahnhöhle errichtet.

Im Januar 1920 erodierte die Zeit der preussischen Regierung. Świecie kehrte zu Polen zurück. Die Stadt vergrößerte sich systematisch. 1921 hatte die 7 400 Einwohner, und am Anfang des 1930er Jahre 8 300.

Liczący 100 stron przewodnik wydany został w trzech wersjach językowych: po polsku, angielsku i niemiecku. Jest bogato ilustrowany zdjęciami Marcina Saldata oraz starymi reprodukcjami. Zawiera też wizualizację zamku, dzięki czemu można zobaczyć, jak wyglądał on w średniowieczu. Większość tekstów napisał Józef Szydłowski, członek Klubu Miłośników Historii KaMuH i pasjonat dziejów miasta, które popularyzuje w lokalnych mediach.

<p>48 Kościół fary</p> <p>Wzrost kościoła zachowały się fragmenty murów miejskich. Wzmocnione w latach 1375-80. Wiele kościoła były zniszczone przez powódź i pożary. W KMM 1803 w. cyfrowano je mównicami. Mury zostały od strony brzozy. Zachowane w zachodniej części z zachodu. Mostowa od północy i Fortowej od południa, prowadząca do portu na Wiśle. Mury zostały od strony brzozy. Zachowane w zachodniej części z zachodu. Mostowa od północy i Fortowej od południa, prowadząca do portu na Wiśle. Mury zostały od strony brzozy. Zachowane w zachodniej części z zachodu. Mostowa od północy i Fortowej od południa, prowadząca do portu na Wiśle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Fragmenty murów obronnych kościoła. „Stary” Świecko rozciągał się na brzegach wskałki fary. W II połowie XIX w. ok. 6 tys. mieszkańców, rewanż powojenny, przeniesiło się na lewy brzeg Wiły. Remnants of the defensive walls near the church. „The old” Świecko used to surround the parish church. In 19th century, after several major floods, 6 thousand people moved to the other bank of the Wiła. Überreste der Verteidigungswälle an der Kirche. Das „alte” Świecko breitet sich auf dem Gelände um die Pfarrkirche herum. In die 2. Hälfte des 19. Jh. übersiedelten 6.000 Einwohner von Flut- und Krieg in die Ufer der Schwechwaasser. <p>W ruinach stary fary nakryto w 1963 r. Jedną z ostatnich pozostałości świątyni „Cienie powojni i powst.” pt. „Dzieki powojni”. Podczas spaceru przy głównych kościołach, Murów i Janki, dowiedzieć zostało schwyłymi przez esamierańce ukrywających się w ruinach.</p>	<p>The parish church Die Pfarrkirche 49</p> <p>Fragmenty of the town walls, raised between 1375-1382 have been preserved around the church. Continuously destroyed by floods and wars, in 18th and 19th century they were partly demolished. They had towers and four gates: eastern (Gate: western (Defence), northern (Bridge) and southern (Fort) which lead to the docks on the Wiśla river. „attack door” were used for striking potential enemies. One of them has been preserved on the left of the vicarage building.</p> <p>Um die Kirche herum blieben Fragmente der Stadtmauer erhalten. Sie wurde 1375-82 errichtet, dann mehrmals von Flut und Kriegen zerstört. Im 18. und 19. Jh. teilweise abgetragen. Sie hatte Türme und vier Tore: Südturm (in Osten, Gürtelmauer im Westen, Brückenturm im Norden und Fortenturm im Süden, die zum Hafen auf der Weichsel führte. Die Mauer hatte auch Porten zum Angriff auf einen eventuellen Angreifer. Eine davon blieb links von Pfarrhaus erhalten.</p> <p>The ruins of the old parish church were used in about 1963 for one episode of a popular TV series “Cienie powojni i powst.”. The main characters Janki and Murawski are attacked during a walk and the girl is taken in captivity by the Nazis.</p> <p>In Ruinen der Pfarrkirche wurde 1963 eine Folge der populären Filmreihe „Der Passer und ein Haus“ u.d.T. „Lange Straße“ gedreht. Während des Spaziergangs der Hauptcharaktere, Murawski und Janki, wurde die Mädchen von den sich in Ruinen versteckenden SS-Männern aufgegriffen.</p>
<p>22 Duży Rynek</p> <p>Duży Rynek stał się głównym placem miasta w drugiej połowie XIX w., po przeniesieniu Świeckwa na lewy brzeg Wiły. Jest on otoczony przez sklepowe. Otacza go anekdoty kamienice z przełomu XIX i XX w. W latach 1870-79 przy rynku zbudowano ratusz w stylu neogotyckim na planie niegwolnej bryły. Był on ostatni, który mieścił do 1974 r. Obecnie znajduje się tutaj Ulica Stanisła Cymeliego. Na ścianie wmurowano tablicę upamiętniającą ostatnie wydarzenia w dziejach miasta, m.in. natchły angielskie z 1912 r. 1952. Wzrost kościoła zachowały się fragmenty murów miejskich. Wzmocnione w latach 1375-80. Wiele kościoła były zniszczone przez powódź i pożary. W KMM 1803 w. cyfrowano je mównicami. Mury zostały od strony brzozy. Zachowane w zachodniej części z zachodu. Mostowa od północy i Fortowej od południa, prowadząca do portu na Wiśle. Mury zostały od strony brzozy. Zachowane w zachodniej części z zachodu. Mostowa od północy i Fortowej od południa, prowadząca do portu na Wiśle.</p> <p>Trasa zwiedzania The route / Die Besichtigungsrouten</p> <p>Duży Rynek – Miły Rynek – ul. Kłopotki – ul. Hüller – ul. Włocławka Północna – ul. Długozaj – ul. Świeckwa – ul. Sokoła – ul. Młuchowa – ul. Armii – ul. Żurawki – ul. Włocławka – ul. Młuchowa – ul. Świeckwa – ul. Kłopotki</p> <p>Duży Rynek w letniej i zimowej odsłonie. The Big Town Square in summer and winter.</p> <p>Der Große Marktplatz im Sommer und Winter.</p> <p>W czasie zbioru pszenki na rynku stał pomnik cesarza Wilhelma I. w latach 1900-1905. Pomnik (brązowa laska) przeniesiony na cmentarz żołnierski radzieckich w byłej jednostce wojskowej). Na placu rynku, między elementami fontanny, umieszczono pomnik poświęcony 70-letniemu obywateli miasta na jego dacie. 1958 – pierwszy piśmienny zapis o Świecku, 1338 – nadanie praw miejskich i 1300 – powrót Świecka do Polski.</p>	<p>The Big Town Square Der Große Marktplatz 23</p> <p>The Big Town Square became the main square in the second half of 19th century after moving Świecko to the left side of the Wiśla River. Lined with shops it is surrounded by picturesque tenement houses dating back from the 18th/19th century. Between 1870-79 a neogothic town hall was raised which was used as a town council until 1974. Nowadays, it is a home for registry office. Plaques in its walls commemorate significant moments in the town's history, e.g. anti-Franzian rebellion from 1912, 80th anniversary of the town's location and the 70th anniversary of liberation of Świecko by general Hüller's army in 1952.</p> <p>Der Große Marktplatz wurde zum Hauptplatz der Stadt im 19. Jh. nach ihrer Verlegung von links über des Flusses. Er ist schick angeordnet und von schönen Wohnhäusern aus der Wende des 18. und 20. Jh. umgeben. 1870-79 wurde am Marktplatz das Rathaus im neogotischen Stil auf dem Plan des L. Muchowskiego gebaut. Es war der Sitz der Stadtverwaltung bis 1974. Zurzeit befindet sich hier das Standesamt. An der Wand wurde die Gedenktafel eingemauert, die an wichtige Ereignisse in der Stadtgeschichte erinnert, u.a. den 1852. Jahrestag der Verlegung der Stadt sowie den 70. Jahrestag der Befreiung der Stadt von Truppen des Generals Josef Hüller.</p> <p>Während der erntlichen Beschäftigung stand am Marktplatz das Denkmal vom Kaiser Wilhelm I. (und 1900-1905 von der Waffengraberzunft) verlegt auf den Friedhof der sowjetischen Soldaten. Am Marktplatz, zwischen den Elementen der Fontäne, errichtete man das Denkmal, das an einen Baum erinnert, mit dem Daten darauf: 1958 – die erste Erwähnung von Świecko, 1338 – die Verleihung der Stadtrechte und 1300 – Rückkehr der Stadt zu Polen.</p> <p>During the times of Prussian annexation a statue of emperor Wilhelm I used to stand on the square. It was replaced with Brothers in Arms Monument (1950-1955), eventually relocated to the Russian soldiers cemetery. Among the parts of the fountain you can find a free shaped monument with following dates: 1958 – the first written record of Świecko, 1338 – the location act of Świecko, 1300 – return of Świecko to Poland.</p>

Ariel Stawski z OKSiR-u przeprowadził rozmowy ze znanymi postaciami pochodzącymi ze Świecia i okolic: Dawidem Konarskim, siatkarzem kadry narodowej, z którą w 2014 r. zdobył mistrzostwo świata, Jackiem Kurowskim, telewizyjnym dziennikarzem sportowym i Wiesławem Śmigłem, biskupem diecezji pelplińskiej. Wspominają młode lata spędzone nad Wdą i Wisłą, i mówią, jak teraz postrzegają Świecie.

34 Klasztor pobemnardyński

Kapela dla bernardyńskich sprowadzonych do miasta w 1625 r. w celu leczenia głoty i powoli zmalowała grafika. Kościół ukończono w latach 1692-1720. Budynki klasztorne powstały w 1718 r. (łącznie z kościołem nazwanym „Klasztor”) dla całego obiektu, mimo że już w 1816 r. klasztor został skasowany (został włączony do państwa).

W związku z rozszerzaniem się w XIX w. kultury outdoorowego obrazu, Muzeum Świecia zbierało obrazowosztuki, w których umieszczono 30 obrazów – stały drogą krytyki. Na ścianie skasowanej kapeli klasztornej umieszczono w latach 1920-1925 (na polecenie księdza) polichromie i barokowe bogactwo 16000 elementów, obejmujące, je, jest inny w miniaturach Kaplica Tykołowskiej.

Restored polichromie and a plethora of baroque decorations give a visitor impression of being in a miniature Sistine Chapel.

Wieloletnie Polichromie i barokowe bogactwo 16000 elementów, obejmujące, je, jest inny w miniaturach Kaplica Tykołowskiej.

Świecia major Jerzy Kapela for the Bernardine church invited to the town to stop the overgrowing plague and the presentation. The church was erected between 1692-1720. The monastery buildings were constructed in 1718, hence the present name „monastery” for the abbey area despite the fact the monastery was torn down by Prussian governance.

In 19th century, with growing out for the miraculous painting of Theodosius of Swiecie cloisters were added with 30 paintings of Stations of the Cross. Wooden sculptures were placed in tabernacles in the front wall of the church. On the right side of the first floor stands St. Adalbert holding a characteristic car, on the left a St. Stanislaus Bishop. Above them stand the Bernardine patrons: St. Francis of Assisi and St. Antoni Padewski. In the middle tabernacle the builders placed a figure of Christ Crucified. The church is topped with a double cross which explains the monastery also runs a hospital.

The Bernardine Monastery

Bernhardiner Kloster 35

Jerzy Kapela für Bernhardiner gestiftet, um Pest zu heilen und Protestantismus aufzuhalten. Die Kirche wurde 1692-1720 gebaut. Die Klostergebäude entstanden 1718 unter der gegenwärtigen Name „Klosterchen”. Er den ganzen Komplex, obwohl schon 1816 das Kloster von den preußischen Behörden abgebaut wurde.

Wegen des sich im 19. Jh. verbreitenden Kultes des wunderbaren Bildes der Mutter Gottes aus Swiecia wurden Kreuzgänge dazu gebaut, wo man 30 Bilder – die Stationen des Kreuzwegs aufhängte. Im Vordergrund befinden sich hölzerne Skulpturen in den Nischen. Im ersten Stock der Scheinwände von Polen – rechts steht der Hl. Adalbert mit dem charakteristischen Radler, links der Hl. Stanislaus Bischof. Über ihnen stehen die Schutzpatrone des Bernhardinerordens. In der Mitte der Nische befindet sich die Figur des gekreuzigten Christus. Die Kirche ist mit einer doppelten Kreuz, das bedeutet, dass die Ordenskirche das Krankenhaus führt.

32 Zamek

Cockleak, zachowane widać głównie jest... kryje. Jej obchody od góra wynosi 106 cm, co przy wysokości 34,5 metra czyni ją najdłuższą kolumną w Polsce. Nie wiadomo czy wzniesienie miało służyć Władcy i rządy wójtowskiego, czy też sędziemu. Murowanie jest z cegły i kamienia. Budowniczymi. Oczekiwano w 1843 r. Zbudowano też drewniane schody. W okresie krzyżackim miejsce grodziska odebrał z najprawdopodobniej zamek znowu obronny; wzniesiony trap znajdujący się 13 m nad poziomem dna rzeki. Długość temu zamku mogło się bronić w wody nawet po zapełnieniu zamek przez wrogów.

Zamek był stacją krzyżackiej jednostki administracyjnej, kontrolni, utworzonej w Świeciu w 1320 r. W czasie wojny krzyżacko-polskiej (1454-1466) murowania była przetrzymywana w rękach polskich, a na przełomie XV i XVI w. należała do rąk książęcej Litwy. W latach 1508-1572 była siedzibą polskich starostów krzyżackich. W 1568 w czasie polsko-krzyżackiej wojny zginęła większość murów. Zamek został rozbudowany przez dwójce pruskie. Zamek pozostał w czasie wojny krzyżacko-polskiej.

Zamek i przedmurocie znajdowały się na przedmieściu, były wzniesione między Wisłą i Wdą. Długość jej jest najdłuższą kolumną w Polsce. Nie wiadomo czy wzniesienie miało służyć Władcy, wojownikowi, sędziemu, rzeźbiarce.

The castle and its part were located between the Wda and Wdółka, on an area separated by a fence, being part of center in the old days, there were much water and created overflow areas.

Die Burg und die Einmündung befinden sich auf einer durch den Flußübergang gebildeten Insel, zwischen dem Flusse Wasser und der Wdółka. Früher waren die Flüsse nicht getrennt, deshalb waren sie viel breiter als jetzt und bildeten die Flußübergänge.

The castle

Die Burg 33

The preserved tower is not straight, its height of 34.5 metres and horizontal displacement of 106 centimetres make it the tallest leaning tower in Poland. It is not sure whether it is the tower that leans towards the Wda because of looser soil or is it the whole flank. It may simply be the effect of a building mistake. The doors in the base and wooden staircase were added in 1843. Under Teutonic governance, entering the castle was possible only from the uppermost floor through a wooden pulled-up gangway 13 metres above the ground. It allowed the defenders to defend the tower even if the castle had been occupied.

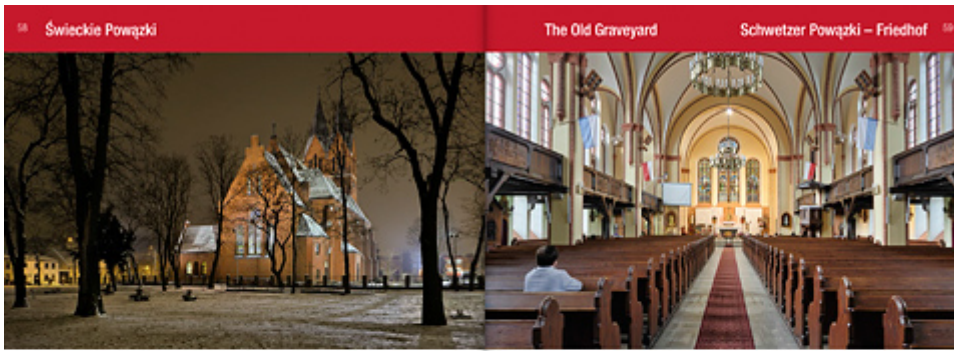
The castle served as the capital for a Teutonic commandant's formed in Swiecie in 1320. During the Prussian wars 1454-1466 the fortress temporarily went into Polish hands and at the dawn of 16th century it belonged to the city council of Toruń. Between 1508-1572 it served as headquarters for most district heads. Destroyed in 17th century during Swedish wars it was partly demolished by Prussian governance after 1772. The castle's condition was getting worse. Renovation works

Interessant ist, dass die Haupttür schief ist. Seine Abweichung von der Vertikale beträgt 106 cm, was die sehr höchsten schiefen Turm in Polen macht. Wie weit es ist, ob der Turm in die Richtung des Schwerewassers wegen des schwächeren Bodens beugt, oder das ganze Flügel Mügel ist auch der Bauhölzer. 1843 wurde die Tür im Sockel herausgehoben. Man baute auch die Holzstiege. In der Kreuzzeit führte der Zugang nur vom höchsten Burgturm durch eine hölzerne Stützgang 13 m über dem Durchfl. Dadurch konnte sich die Besatzung vom Turm verteidigen, sogar nach der Eroberung der anderen Burgtürme von Feinden.

Die Burg war die Hauptstadt der Kreuzritterverwaltung, der Kommandant, 1320 in Swiecie erbaut. Während des 13-jährigen Kriegs (1454-1466) war die Burg in polnischen Händen, und dann gehörte sie zum Toruener Stadtrat. 1508-1572 war sie der Sitz der polnischen königlichen Starosten. Im 17. Jh. wurde sie während der schwedischen Kriegs zerstört, und nach 1772 von preußischen Behörden teilweise abgebaut. Die Burg verlor immer stärker. Dank dem Renovierungsarbeiten nach 1960 wurde die

Przewodnik w zwartej formie opisuje zabytki i walory przyrodnicze nie tylko Świecia, ale także Gruczna, Kozłowa, Chrystkowa, Sartowic. Pokazuje, że nasza gmina, utożsamiana głównie z papierem i szpitalem psychiatrycznym, potrafi zaskoczyć zarówno turystów, jak i mieszkańców. Tym bardziej, że sporo w nim różnego rodzaju ciekawostek. Zawiera też plan miasta, mapę Świecia i okolic oraz praktyczny informator. Został wydany w nakładzie 1,7

tys. egz. Część trafi do sponsorów, a reszta do sprzedaży detalicznej. Wydanie sfinansowały prywatne firmy oraz Urząd Miejski w Świeciu i OKSiR.

Świeckie Powązki

Świątynia katolicka (kościół) do najstarszych w mieście. Wzniesiona została w latach 1858-61. Jej projektantem był architekt z Wrocławia, Janusz Głogowski. W latach 1901-04, dzięki staraniom ewangelickiego cmentarza, powstał park (obecnie plac zabaw). Zachowała się po nim kwatera cmentarna koło obecnego gimnazjum. W 1945 r., kiedy zburzono kościół, przeniesiono jego relikwie do kościoła w Świeciu. W 1952 r. wzniesiono nowy kościół, który jest obecnie kościołem parafialnym. W 1952 r. wzniesiono nowy kościół, który jest obecnie kościołem parafialnym. W 1952 r. wzniesiono nowy kościół, który jest obecnie kościołem parafialnym.

The Old Graveyard **Schwetzer Powązki – Friedhof**

Mickiewicza St leads to the oldest cemetery in this part of the town, called "the old graveyard". Its beginnings date back from 1858, bodies of the January rebellion insurgents, first majors, officials, doctors and teachers had been buried within the area of the cemetery. Unfortunately, only some of the tombs have been preserved until present times. You can find a grave of the soldiers who died in the Polish-Soviet war in 1920.

At ewangelick church of red brick adjoins the graveyard. It was originally built as an evangelical gathering place between 1901-1904 with an evangelical cemetery nearby where a park with playground is located now. Only a cemetery mortuary has been preserved near the present secondary school. In 1945, after the Catholics had taken over the gathering, a parish was formed and dedicated to St. Andrew Sibiński. The design of the church still reminds of its evangelical origins, especially the choir surrounding the main nave. Its 46 meters tall steeple towers over the town skyline.

Am Friedhof steht die ewangelische Kirche aus roten Ziegeln. Früher war dies eine evangelische Kirche. Danach befand sich ein evangelischer Friedhof jetzt ein Park und Kinderspielfeld. Es blieb danach die Friedhofskapelle neben dem jetzigen Gymnasium erhalten. 1945, als die katholische Kirche übernommen wurde, wurde die Andreus – Sibiński – Kirche geschaffen. Die Kirchenweihe, besonders der Chor das Hauptschiff entlang, erinnert immer noch an die evangelische Geschichte des Bauwerks. Im Stadtpanorama dominiert sein Turm, 46 m hoch.

- Ktoś może zarzucić, że publikacja ukazuje się dopiero teraz, a nie przed wakacjami. Zależało nam jednak na dobrych zdjęciach, a te robi się latem, kiedy liście drzew są zielone, a roślinność kolorowa, a nie wiosną, gdy przyroda dopiero budzi się do życia. Poza tym przewodnik został wydany w takim nakładzie, że będzie można go kupić bez problemu zarówno w tym roku, jak i w następnych latach – argumentuje Krzysztof Kułakowski.

Ulicami starego miasta

Po zwiedzeniu kościoła przechodzimy w kierunku ul. Gimnazjalnej. Po lewej stronie widzimy budynek najstarszej szkoły średniej w Świeciu, I Liceum Ogólnokształcącego im. Floriana Cypriego. Od 1883 r. było to gimnazjum męskie, a od 1901 r. koedukacyjne. Szkoła rozpoczęła jest, z tego przykładem, „zbiorowym losem”.

Od strony kierunku ul. Klaszorskiej przechodzimy do centrum. Dochodzimy do skrzyżowania z ul. Mickiewicza. Na prawym boku ul. Mickiewicza i Klaszorskiej stoi kamienica. Budynek wybudował polski architekt Świecia, Leon Neumann i w latach 1901-02 na parterze otworzył sklep „Bazar 1861”. Przy ul. Mickiewicza 18 mieszkał się w latach 1900-01 pierwszy starosta Miasteczka Świeckiego Zdzisław Czerwinski.

Na lewym boku ul. Klaszorskiej, do której przylega budynek katolickiej parafialnej szkoły Świecia, Małociekowa parafia, budynek powstał w 1902 r. to budynek przy ul. Mickiewicza 27, gdzie działa do

Streets of the Old Town **Die Straßen der Altstadt entlang**

After a visit to the church walk towards Gimnazjalna St. On your left side stands the oldest secondary school in Świecie: Florian Cyprius' High School. From 1883 it was a middle school for boys, in 1901 reorganised into a coeducational facility. Because of red bricks the building is called "a red high school".

Coming back towards the centre of the town reach the intersection of Mickiewicza St. In the right corner of the intersection stands a tenement house. It was built by Leon Neumann, later chosen a mayor of Świecie. In the building, on the ground floor he opened his famous shop "Market Honey". Between 1900-1901 a house at 18 Mickiewicza St used to be an office of Goldmann's interparliamentary Foundation Committee in Świecie.

In the left corner a huge tenement house adjoins another historical primary in Świecie. The owners school opened his production in 1902 they relocated their business to the building at 27 Mickiewicza St. It has been active since then. The primary used to

Nach der Kirchenbesichtigung gehen wir zur Główna ulica St. Links sehen wir die Gebäude der ältesten Oberschule in Świecie, der allgemeinen Bildung Florian – Cyprius – Oberschule Nr. 1. Seit 1883 war das ein rein männliches Gymnasium, und seit 1901 koedukative Die Schule wird, nach der preußischen Muster, „Jedes Gymnasium“ genannt.

Wir gehen die Klaszorska St entlang ins Zentrum und kommen zur Kreuzung mit der Mickiewicza St. An der rechten Ecke der Mickiewicza- und Klaszorska St steht das Mietshaus, das der spätere Bürgermeister von Świecie, Leon Neumann baute und in dem er im Erdgeschoss das bekannte Geschäft „Bienenhonig“ öffnete. In der Mickiewicza St: 18 befand sich 1900-01 der erste Sitz des Interparlamentarischen Gründungskomitees Soldaten in Świecie.

Links steht die weitere historische Druckerei in Świecie. Den Besitzern der ersten Druckerei reichte das alte Gebäude nicht mehr aus und sie wählten 1902 ihre Tätigkeit ins Gebäude in der Mickiewicza St: 27, wo die Druckerei bis heute besteht. Die Druckerei

Miejsce to Gruczoń leży Chrystkowo (15 km od Świecia), dawną wieś osadniczą holendersko-niemiecką. Fundamentacja po niej jest drewniana (data z 1779), jest to dwukondygnacyjny budynek z podcieniem frontowym. Na dachu znajduje się apicium, kachle, ganki, ryzalit i górną część można zobaczyć z jaskini. W górnej części można się zobaczyć: kuchen, W 1996 r. Zespół Państwowych Kryminalnych Chemików i Niebezpiecznego Ryzyka obiekt, co pozwoliło na rozpoczęcie prac konserwatorsko-remontowych. Obecnie mieszka się tu Działek Dydaktyczno-Muzealny parku. Wnętrze domu znajduje się kolekcja ekspozycji związanej z życiem ówczesnych mieszkańców Chrystkowa i okolicznych wsi.

Das Haus Mieszkowice. Wnętrze nawiązuje do tradycyjnego systemu. W razie potrzeby mieszkanie można się na jej podłogę, a drewniany, białe i ciemne podłogi, wprowadzone na drugi piętro.

The Mieszkowice cottage with preserved original interior. During floods, the dwellers used to live in the attic. Farm animals were transported into the barn roof with the use of a system of ramps.

Mieszkowice – Hüfte. Das Innere knüpft an die traditionelle Einrichtung an. Während der Flut verteilten sich die Einwohner im Dachgeschoss, und das Inventar wurde dank dem Rampensystem auf den Dachboden des Kuhstalls eingeführt.

Not far away from Gruczoń lies the village of Chrystkowo (15 km away from Świecie), an old Mieszkowice village of Dutch settlers whose only remnant is a wooden cottage from 1779. This two-storey building with a front arcade hides a staircase, kitchen, bedroom, guestroom, auditorium and dining room. Upstairs there is a storeroom and chimney. The cottage was bought by the Chrystkowo and Visulka Landscape Park Organisation in 1996 which made it possible to start preservation and renovation works. Today it hosts a Didactic Museum Center of the Organisation. Inside, see a collection of exhibits connected with everyday life of dwellers from Chrystkowo and surrounding area.

Nicht weit von Gruczoń liegt Chrystkowo (15 km von Świecie entfernt), das ehemalige Dorf der holländischen Siedler – Mieszkowice. Die Holzhütte aus 1779 blieb erhalten. Das ist ein zweistöckiges Gebäude mit Frontbogengängen. Unten befinden sich eine Speisekammer, eine Küche, ein Schlaf- und Gästezimmer sowie ein Hörsaal und ein Lagerzimmer. Oben gibt es eine Scheune und einen Schornstein. 1996 kaufte das Haus der Komplex der Landschaftsparks, was ermöglichte, mit den Restaurierungsarbeiten zu beginnen. Zurzeit befindet sich hier das didaktische Museumszentrum des Parks. Im Innern befindet sich eine Exponate, verbunden mit dem Leben der Einwohner von Chrystkowo und umliegenden Dörfern.

Das Mieszkowice Holz ist ein Teil eines agribourgeois household (der Eigentümer wurde geboren und wohnt immer noch mit seiner Frau in dem Haus). Hier wachsen Äpfel und rote Äpfel. Man kann dort die Scheune. Man kann den Restführer besuchen. Kontakt: Chrystkowo 21, Tel.: +48 52 33 19 464, Fax: +48 696 422 723.

The Mieszkowice cottage is a part of an agribourgeois household (the owner was born and still lives here with his wife). They grow old species of apple trees and raise sheep. Guide on request: 21 Chrystkowo, phone: +48 52 33 19 464, mobile: +48 696 422 723.

Das Mieszkowice-Hüfte ist ein agribourgeois Bauernhof (sein Besitzer wurde in der Hütte geboren und wohnt immer noch mit seiner Frau in dem Haus). Hier wachsen Äpfel und rote Äpfel. Man kann dort die Scheune. Man kann den Restführer besuchen. Kontakt: Chrystkowo 21, Tel.: +48 52 33 19 464, Handy: +48 696 422 723.

(ap)

8.09.2015

Adres źródłowy: <https://archiwum.swiecie.eu/pl/news/%C5%9Bwiecie-zaskakuje>

Links

[1] https://archiwum.swiecie.eu/sites/default/files/field/image/przewodnik_-_1.jpg